

Estimat Tasis: només una antiga amistat com la nostra, i el respecte i la vella admiració que et tinc, podrien justificar que m'atrevis a escriure't aquestes ratlles. No hi ha res més que em pugui servir d'excusa i el procediment deu ser fora de tots els usos i costums.

El teu article és bo -naturalment!- i tan sols te l'he d'agrair i sentir-me afalagat. Però, sense sospitar-ho, em tornes a clavar una espina que ja em va fer vint-i-vuit anys enrera: el pròleg d'en Janés per a "El primer arlequí"; en Janés gairebé demanava excuses als lectors dels "Quaderns literaris" pel fet d'incorporar-me a la col·lecció. Bon amic, amb ganes d'ajudar-me, s'emparava en la meua innocència, un candor que, de tant en tant, em feia dir coses profundes sense adonar-me'n. Aquest era el meu mèrit: "tocar-hi" per casualitat, una mena de sort que feia que el jove que jo era aleshores pogués gaudir d'un cert marge de confiança; tan jove era (i en Janés encara ho era més) que no vaig tenir esma de provar, però la veritat és que la cosa que menys em proposava era la innocència i que feia, ben deliberadament, la prova de dir allò que deia. Poc després de l'aparició del llibre, el pròleg d'en Janés va ser objecte d'una petita repulsa: l'Albert Junyent a "Mirador", en Domènec Guansé a "La Rambla" i algú altre -no recordo on- m'atribuïen una certa malícia que havia passat desapercebuda pel prologuista. El mateix Janés tingué la generositat de donar-los la raó, qui sap si per fer-me content, i jo li ho vaig agrair. Però alguna de les coses que afirmava en Janés han quedat, com per exemple l'atribuir a la meua condició de dibuixant una influència sobre l'estil literari; des d'aleshores, quasi no ha sortit cap crítica de llibres meus que no remarqui aquest tret que a mi (potser injustament) m'amoïna. Dibuir m'ha servit sempre per a guanyar-me la vida i no ho he volgut barrejar amb una vocació que m'omple el sentiment de viure. Se'm pot dir que això és una cosa meua que no obliga ningú més, però repeteixo que m'amoïna i em sembla innecessari; de fet, no ajuda a aclarir res.

I ara, ja que hi som, deixa'm fer una defensa ben desinteressada, no de "L'om-

mbra de l'atzavara", sinó del Premi Sant Jordi com a institució i pel que represen-
ta. Ja deus haver comprovat que a mi, com als autors premiats anteriorment, se m'ha
fet un buit ^{notable} ~~destacat~~ en la premsa "controlada". A part d'en Fauli al "Diario de Bar-
celona", que em va dedicar una crítica plena de simpatia, d'una nota al "Mundo Depor-
tivo" carregada de bona fe, només n'han parlat en Díaz-Plaja (una rebentada memora-
ble al "Noticiero") i en Lluís Permanyer, despatxant-me piadosament en una mena de
gasetilla publicada a "Destino". En Manuel de Pedrolo em va dir que ell ~~encara~~ no va
tenir tanta sort: del seu "Balanz fins a la matinada" no n'ha sortit cap crítica.
D'això se'n pot deduir que, més que investir contra autors i llibres, el propòsit és
desprestigiar el Sant Jordi, que si fos atorgat a novel·les en castellà segurament
gaudiria de l'aparell propagandístic que fa que el "Nadal" passi fronteres. Fa poc,
en Julio Manegat es va atrevir a dir que, en vint anys de concessió del "Nadal",
potser només havia donat, a tot estirar, quatre novel·les estimables. Però Això -que
em sembla exacte- no suposa pas uns comptes gaire més alegres que els que es poden
fer del Sant Jordi; però mentre nosaltres ens ajupim a la desgràcia, els de "Destino"
llancen cada any les campanes alç vol i escampen la impressió que ells serveixen una
novel·lística plena de vida. Nosaltres, en canvi, sembla que respirem col·lectivament
quan la realitat confirma les nostres aprensions: no encertem la novel·la-novel·la
(com si hi hagués motlles per al gènere més ampli en literatura!), i ens planyem que
les nostres guerres i les nostres ~~paus~~ paus no tinguin sempre un Tolstoi a punt. Pot-
ser fan mal les cent cinquanta mil pessetes, per la idea que tenim de la nostra inca-
pacitat d'escriure originals d'aquest preu, sense adonar-nos que el premi contribuï-
rà segurament a crear una producció mitjana que, en conjunt, valdrà ~~molt~~ molt més.
Ja sé que no t'he d'explicar tot això que tens tan sabut, Tasis. En realitat,
són reflexions que em faig a mi mateix mentre parlo amb tu. Potser és que, desperso-
nalitzant-me honradament, m'agradaria trobar a "Serra d'Or", parlant d'un llibre pre-
miat amb el Sant Jordi, més coses del llibre i menys coses de l'autor i de la seva
producció anterior. Tal novel·la és bona, mediocre o dolenta, independentment de si

el seu autor està ja classificat amb més o menys fortuna en altres branques literàries. Els seus intents anteriors no poden salvar ni comprometre la realitat de l'obra premiada, que en tot cas és l'etapa de tot un altre procés: el del mateix premi i el que representa en la ^(història d'aquest) ~~novel·la~~ la novel·la distingida.

I ara, deixa que em torni a "personalitzar". Sí, tens raó: sento aquest repte de la novel·la, i cada una que escric em sembla la primera. Pel meu gust, no valdria la pena de parlar de cap de les que tinc inèdites; per reprovable egoïsme, m'estimaria més que fos oblidada l'única que he publicat. Qui sap si és demanar massa, tenint en compte que s'han de pagar tots els pecats... A més, quan provo d'escriure una novel·la, no em recordo de cap conte passat ni futur, i m'adreço a lectors desconeguts que tampoc no saben o no cal que sàpiguen res dels meus intents anteriors. Vull dir que no pretenc que un encert meu -suposant que existeixi- en el passat m'hagi de ~~salvar~~ salvar d'un error meu present, ~~o vice-versa~~ ~~o corresponent~~.

Tu saps molt més de llegir que jo d'escriure, i espero que de tot aquest embolic en podràs treure l'aigua clara. En resum, no et vull forçar a cap canvi, trobaré bé el que decideixis i, si vols, no en parlarem més. Però estaria content si fos possible treure de la teva crítica l'evocació del pròleg d'en Janés i la referència a les meves obres inèdites; la resta, el que dius de "L'ombra de l'atzavara" (tot i que no es tracta pas de la meva felicitat!), em fa feliç. Tant debò que aquesta carta desballestada no canviï les coses i quedi, als teus ulls, com un perfecte infeliç...

Rep una forta abraçada del teu

Josep Carles